

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ท่านอาจารย์ ที่ มุลนิธิฯ
๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ท่านอาจารย์ ที่ มูลนิธิฯ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันเสาร์ ที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา ในชั่วโมงสนทนา พระสูตร ที่มูลนิธิศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีข้อความธรรมะ จากการสนทนา ธรรม ของท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ และ ผู้ร่วมสนทนา บางตอน ที่ใคร่ขอ บันทึกและนำเสนอ เพื่อประโยชน์แก่ทุกๆ ท่านในการพิจารณา ดังนี้

อาจารย์กุลวิไล :

เพราะฉะนั้น ประโยชน์ของการมีชีวิตอยู่ ก็เพื่อความไม่ประมาท เพราะเราไม่รู้ว่า มาจากไหน? แล้วก็จากนี้ไปจะไปไหนต่อ? แต่ที่สำคัญก็คือ ผู้ที่มีความเห็นถูกในธรรมะ ที่ปรากฏในขณะนี้ ก็เพราะว่า อาศัย "การฟัง" พระธรรม ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงนั่นเอง และที่เป็นผู้ที่ไม่ประมาท ก็เพราะว่า ขณะนั้น กุศลจิตเกิดพร้อมปัญญา เป็นผู้ที่ไม่หลงลืมสติ เพราะว่ามีสภาพธรรมะ ที่ทำให้รู้ได้ ตามความเป็นจริง

คุณนิรันดร์ :

ขอโอกาสร่วมสนทนาในประเด็นนี้ด้วยนะครับ ตอนแรกที่ท่านอาจารย์ได้ถามว่า ชีวิตเรา ไม่รู้จะตายเมื่อไหร่ แล้วชีวิตในขณะนี้ ควรที่จะทำอะไร? ถ้าถามผม อันดับแรกนี้ ผมทุ่มเททุกอย่าง เพื่อที่จะได้ศึกษาพระธรรม ได้เข้าใจพระธรรม ไม่ว่าจะทั้งชีวิต ทั้งทุนทรัพย์ ร่างกาย ไม่ว่าจะเหนื่อยยากอะไรขนาดไหน ก็ไม่ย่อท้อ เรียกว่า เป็นช่วง

สุดท้ายของชีวิตแล้ว ที่จะอุทิศให้กับการศึกษาพระ
ธรรม ดังนั้น ที่ท่านอาจารย์ถามว่า ความไม่ประมาท คือ
อะไร ผมตอบได้อย่างเดียวว่า มาเพื่อที่จะ "ฟัง" ให้มี
ความ "เข้าใจพระธรรม" เมื่อมีโอกาส เพราะไม่รู้ว่า
โอกาสนั้นจะหมดไปเมื่อไหร่ สำหรับตัวผม โอกาสน้อย
มากๆ เพราะว่า ด้วยเหตุปัจจัยอะไรต่างๆ เมื่อมาฟัง ผม
จึง "ตั้งใจฟัง" จริงๆ

แต่เมื่อถึงอย่างนั้นแล้ว จากการที่ได้ฟังท่านอาจารย์วิทยากร ท่านอาจารย์ต่างๆ ก็รู้แล้วว่า ผมคิดแค่นั้นยังไม่พอ เพราะผมยังลืมไปอย่างหนึ่งว่า ต้องไม่ประมาท ใน การเป็น ผู้ที่จะเจริญกุศล ละอกุศลต่างๆ ด้วย ก็ทำให้ผม รู้สึกว่า ควรที่จะเพิ่มขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง คือว่า นอกจาก ฟังพระธรรมเข้าใจแล้ว ก็ยังต้องเป็นผู้ที่จะ เจริญกุศลทุก ประการ เพราะไม่รู้ว่า จะตายเมื่อไหร่ อันนี้ต้องขอ อนุโมทนาท่านอาจารย์ และอาจารย์วิทยากร ที่ให้ความ เข้าใจ แล้วก็เตือนสติ เพราะว่า บางที่เราคิดว่า เราแค่ฟัง พระธรรมเท่านั้น แค่ว่าฟังเพื่อความเข้าใจ อันนี้คือความไม่ ประมาทแล้ว ต้องขอกราบอนุโมทนาด้วยครับ

ท่านอาจารย์ :

แล้วจะรู้ได้ไหม ว่าขณะไหนประมาท แล้วก็ขณะไหนไม่ ประมาท? ขณะใด ที่เป็นกุศล ไม่ประมาท ถูกต้อง ไหม? ขณะใดที่เป็นอกุศล ประมาท แต่ไม่รู้ว่า ประมาท เพราะเป็นอกุศล เพราะฉะนั้น ธรรมะ เป็นสิ่งที่รู้ยาก โดย หลัก เราก็ทราบความเป็นฐานะ ตามความเป็นจริง ถ้า ขณะใดที่กุศลเกิด ขณะนั้นไม่ประมาทแน่นอน จึงเป็น กุศล แต่วันหนึ่ง วันหนึ่ง เป็นกุศลเมื่อไหร่บ้าง นี่ก็เป็นสิ่ง ที่รู้ยาก แต่ก็ยังดีที่จะไม่เป็นอกุศล ที่ไม่รู้ว่า ขณะไหนเป็น กุศล ขณะไหนเป็นอกุศล โดยการที่ มีความเข้าใจจาก การฟัง ละเอียดยขึ้น อย่างที่คุณนิรันดร์ ตั้งใจฟังธรรมะ

แล้วก็มาฟังธรรมะ แล้วก็ฟัง เพื่อที่จะได้พิจารณาให้
เข้าใจ เพิ่มขึ้น แต่กำลังเดินมานี้ เป็นกุศล หรือ เป็น
อกุศล?

คุณนิรันดร์ :

ก็ ไม่ทราบครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ เพราะฉะนั้น ความไม่รู้ ก็ทำให้เราเป็นผู้ที่ ยังคง
ประมาทอยู่ ใช่ไหม? เพราะเหตุว่า ขณะใด ที่ไม่ใช่กุศล
ขณะนั้น เป็นอกุศล เพราะฉะนั้น อย่างคร่าวๆ ก็คือ
ว่า ขณะนี้ เป็นกุศล หรือเปล่า? เวลาที่เรา ช่วยเหลือใคร
"ขณะนั้น" ก็เป็นกุศล แน่แน่นอน เวลาที่หวังดีต่อใคร
"ขณะนั้น" ก็เป็นกุศล เพราะฉะนั้น "ขณะโกรธ" ประมาท
หรือเปล่า?

คุณนิรันดร์ :

ประมาทครับ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ เพราะขณะนั้น เป็นอกุศล แต่ก็ยังเป็นสิ่งซึ่ง บังคับ
บัญชาไม่ได้ เพราะฉะนั้น ประโยชน์จริงๆ คือ เข้าใจตาม
ความเป็นจริงว่า "ลักษณะ" นั้น มีจริง เป็นสิ่งที่มีจริงอย่าง
หนึ่ง ในสังสารวัฏ เพราะเหตุว่า สังสาร หรือสังสารวัฏ
หมายความว่า การเกิดดับ สืบต่อ ของธรรมะ โดยไม่มี
ระหว่างกัน

คุณนิรันดร์ :

ขณะนี้ เวลาโกรธเกิดขึ้น ก็เป็น "หนึ่งขณะ" ในสังสารวัฏ ขาดขณะนั้นไม่ได้เลย ถ้าขาด ก็คือ ไม่ใช่สังสารวัฏแล้ว ไม่มีการสืบต่อแล้ว เพราะฉะนั้น การสืบต่อ ก็มีทั้งที่เป็นกุศล เป็นอกุศล แล้วก็เป็นวิบาก คือ ผลของกุศลและอกุศล ถ้าศึกษาละเอียด ก็มี กิริยา ด้วย

ท่านอาจารย์ครับ ขอยกตัวอย่างชนิดหนึ่ง อย่างเช่นว่า ถ้าผมโกรธใคร แล้วผมผูกโกรธ แล้วก็พยายาบาท แล้วผมก็คิดว่า ถ้าผมตายไปแล้ว ผมจะสะสม สิ่งที่ยายาบาท และ ผูกโกรธ แล้วก็ไม่ให้อภัย อย่างนี้ ผมก็คิดว่า ผมประมาทนะครับ เพราะว่า ฟังธรรมะแล้วรู้ว่า จะตายไปเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ แล้วจะผูกโกรธ รู้ว่า เขาทำไม่ดีต่อเราก็จริง แต่เราจะผูกโกรธกับเขาไปทำไม เมื่อเรารู้ว่า สิ่งนั้น ไม่ได้เป็นสิ่งที่จะเป็นประโยชน์เลย

www.dhammadhome.com

ท่านอาจารย์ :

ปัญญา เห็นโทษของอกุศล "เขา" คนนั้น ไม่ได้ตามเราไป
ชาติหน้า ให้เราโกรธต่อแน่ๆ แต่ความโกรธ ยังไม่หมดไป
จากใจ แล้วก็ยังคงจะ "สะสม" เพิ่มขึ้น เพราะมีแล้ว
เพราะฉะนั้น จะไปเจอใครชาติหน้า ซึ่งไม่ใช่ "เขา" ที่ทำให้
เราโกรธ เราก็โกรธคนนั้นต่อไป เพราะว่า เราสะสมความ
โกรธ ที่จะโกรธ อยู่เรื่อยๆ เพราะฉะนั้น ก็เป็นโทษอย่าง
ยิ่ง ถ้าขณะนั้น เป็นความไม่โกรธ ขณะนั้นจึงเป็นกุศล ถ้า
เข้าใจอย่างนี้ คิดอย่างนี้ "ขณะนั้น" ก็เป็นความไม่โกรธ

www.dhammadhome.com

ข้อความบางตอนจาก...อัจฉยสูตร

ขอความโกรธ จงอยู่ในอำนาจของท่านทั้งหลาย ขอ
ความเสื่อมคลายในมิตรธรรม อย่าได้เกิดมีแก่ท่าน
ทั้งหลาย ท่านทั้งหลายอย่าได้ติเตียนผู้ที่ไม่ควร
ติเตียน และอย่าได้พูดคำส่อเสียดเลย ก็ความโกรธ
เปรียบปานดังภูเขา ย่อมย่ำยีคนลามก.

พระสูตรตันปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค

เล่ม ๑ ภาค ๒ หน้าที่ ๕๒๔

www.dhammadhome.com

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุกๆ ท่านครับ

